

РОЗДІЛ VI. РЕЦЕНЗІЇ

DOI <https://doi.org/10.32782/2786-9156.110.2.151-153>
УДК 343.13

Білоус В. В., кандидат юридичних наук, доцент, доцент кафедри криміналістики, керівник Центру криміналістичних інновацій «intelligenTrident» Національного юридичного університету імені Ярослава Мудрого (м. Харків, Україна)
e-mail: v.v.bilous@nlu.edu.ua
ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0003-3535-7838>.

**АКТУАЛЬНЕ НАВЧАЛЬНО-МЕТОДИЧНЕ ВИДАННЯ
З ПИТАНЬ ЗАСТОСУВАННЯ
ПЕРЕДОВОЇ КРИМІНАЛІСТИЧНОЇ ТЕХНІКИ**

Рецензія на кн.: Назимко Є. С., Коваленко А. В. Сучасні техніко-криміналістичні засоби доказування в кримінальному провадженні : навчально-методичний посібник. Київ : Алерта, 2024. 106 с.

Рецензія підготовлена на навчально-методичний посібник «Сучасні техніко-криміналістичні засоби доказування в кримінальному провадженні» за авторства доктора юридичних наук, професора Є. С. Назимка та кандидата юридичних наук, доцента А. В. Коваленка. Видання містить основні теоретичні положення та рекомендації з методики викладання факультативного навчального курсу «Сучасні техніко-криміналістичні засоби доказування в кримінальному провадженні».

Ключові слова: кримінальне провадження, доказування, техніко-криміналістичні засоби доказування, виявлення доказів, дослідження доказів, фіксація доказової інформації.

Виявлення та належне дослідження слідів кримінальних правопорушень, якісна фіксація отриманої від них інформації завжди потребують використання уповноваженими особами спеціальних науково-технічних засобів та відповідних прийомів їх застосування. Тому професійна підготовка майбутніх слідчих, оперативних співробітників, прокурорів, суддів та інших категорій правників традиційно включає освітній компонент «Криміналістика» та низку навчальних тем із криміналістичної техніки, у межах опанування яких здобувачі й здобувачки освіти набувають базових практичних навичок застосування основних криміналістичних засобів доказування. Водночас в умовах невідомого поступального руху науково-технічного прогресу з одного боку, та зменшення нормативних обсягів навчальної дисципліни «Криміналістика» з іншого, реальні можливості набуття майбутніми правниками криміналістичних компетентностей істотно звужуються. У цьому контексті підготовлене Є. С. Назимком та А. В. Коваленком навчально-методичне видання «Сучасні техніко-криміналістичні засоби доказування в кримінальному провадженні» є надзвичайно актуальним та своєчасним.

Посібник містить теоретичний матеріал, завдання для аудиторної та самостійної роботи здобувачів, питання для перевірки якості їх знань, а також рекомендовані джерела інформації з основних тем однойменної факультативної навчальної дисципліни. Її змістове наповнення включає теми «Поняття та види техніко-криміналістичних засобів доказування», «Кримінальні процесуальні засади застосування сучасних техніко-криміналістичних засобів доказування», «Сучасні техніко-криміналістичні засоби виявлення та попереднього дослідження джерел доказової інформації», «Сучасні

техніко-криміналістичні засоби фіксації доказової інформації», «Використання 3D-технологій під час доказування у кримінальному провадженні» та «Можливості використання сучасних техніко-криміналістичних засобів доказування в судово-експертній практиці».

Запропонований авторами матеріал характеризується й науковою новизною, адже автори пропонують власну наукову класифікацію форм фіксації доказової інформації у кримінальному провадженні з їх поділом на вербальну (словесну), наочно-образну, графічну, натурну, предметну і предметно-образну, обґрунтовуючи зміст кожної, критерії для їх розмежування та доцільну послідовність використання. Розкриваючи потенціал широкого переліку інноваційних засобів і технологій польової криміналістики, автори формулюють найбільш ефективні криміналістичні рекомендації з їх ситуаційно зумовленого застосування при провадженні різних слідчих (розшукових) дій. Посібник уперше на теренах України висвітлює теоретичні положення та формулює практичні рекомендації щодо процесуального порядку й тактики застосування окремих передових науково-технічних засобів: відеоспектральних аналізаторів документів, 3D-сканерів, результатів супутникової зйомки тощо. А криміналістичні рекомендації щодо застосування космічної і повітряної зйомки у кримінальному провадженні слугують формуванню у здобувачів і здобувачок освіти базових компетентностей з аерокосмічної криміналістики, інноваційної галузі криміналістичної техніки.

Крім викладеного вище, видання пропонує методичні рекомендації з викладання факультативної навчальної дисципліни «Сучасні техніко-криміналістичні засоби доказування в кримінальному провадженні», які включають її структуру та тематичне наповнення, мету й програмні цілі, детальні плани проведення практичних занять, підходи до організації самостійної роботи здобувачів, а також порядок оцінювання результатів навчання. Позитивної оцінки заслуговує якість підготованого авторами ілюстративного матеріалу до основних тем навчального курсу: зображення передових зразків криміналістичної техніки та схематичні інструкції щодо їх використання, приклади застосування новітніх засобів фіксації доказової інформації, наочні матеріали для самостійної роботи здобувачів та здобувачок освіти.

Особливої поваги й підтримки заслуговує національно-патріотичне виховання майбутніх правників, що здійснюється авторами через чітке й усвідомлене артикулювання на сторінках рецензованого видання проблем, зумовлених збройною агресією російської федерації проти України, у взаємозв'язку зі способами ефективного вирішення останніх: 1) сформульовані рекомендації із застосування інноваційних науково-технічних засобів спрямовані на підвищення якості розслідування не тільки загально кримінальних, але й воєнних злочинів, відтак, – на забезпечення торжества справедливості й притягнення до невідворотної кримінальної відповідальності тих, хто уникнув справедливої відплати на полі бою; 2) практичні завдання з геолокації місцевості та складення схеми місця події розроблені на основі актуальних аеросвітлин вітчизняних закладів освіти, зруйнованих артилерійськими обстрілами і ракетними ударами країни-агресора.

Навчально-методичний посібник написаний літературною українською мовою, матеріал легко сприймається та викликає зацікавленість читача. Видання характеризується високим науковим та педагогічним рівнем, сформульовані авторами висновки, пропозиції та рекомендації є логічними й послідовними.

Отже, рецензований посібник «Сучасні техніко-криміналістичні засоби доказування в кримінальному провадженні» є самостійною, завершеною та ґрунтовною навчально-методичною працею, яка буде однаково корисна як здобувачам вищої прав-

ничої освіти, так і досвідченим науковцям і практикам, відкритим до впровадження у діяльність інноваційних засобів і технологій криміналістичної техніки, спрямованих на посилення їх спроможностей у протистоянні актуальним і перспективним професійним викликам.

***Bilous V.**, Candidate of Law, Associate Professor, Associate Professor at the Department of Criminalistics, Head of the Criminalistic Innovations Center "intelligenTrident", Yaroslav Mudryi National Law University (Kharkiv, Ukraine)*

TIMELY EDUCATIONAL AND METHODOLOGICAL PUBLICATION ON THE APPLICATION OF ADVANCED CRIMINALISTIC TECHNIQUES

The review has been prepared for the educational and methodological manual "Modern Technical and Criminalistic Means of Proof in Criminal Proceedings" authored by Doctor of Law, Professor Ye. S. Nazymko and Candidate of Law, Associate Professor A. V. Kovalenko. The publication presents key theoretical provisions and methodological recommendations for teaching the optional academic course "Modern Technical and Criminalistic Means of Proof in Criminal Proceedings."

Keywords: criminal proceedings, proof, technical and criminalistic means of proof, evidence detection, evidence examination, recording of evidentiary information.